

**МЕМУАРИ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ
РЕСУРСІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Тези

Надія ЛЮБОВЕЦЬ,
кандидатка історичних наук,
старший науковий співробітник,
завідувачка відділу теорії та методики
біобібліографії
Інституту біографічних
досліджень, Національна бібліотека
України імені В. І. Вернадського
lyubovets@gmail.com

У сучасному науковому дискурсі існує два підходи до вивчення мемуарного наративу, а саме: традиційний – історико-джерелознавчий та інформаційно-комунікативний. Останній набув особливого розвитку в умовах нової технологічної парадигми, що спричинило кардинальні зміни в гуманітарних науках, пов'язаних із виникненням нового наукового напрямку – Digital Humanities (цифрова гуманітаристика, далі – DH). DH кардинально вплинула на методи створення та поширення гуманітарних знань, формати їх представлення в соціумі. Використання інструментарію цифрової гуманітаристики дало можливість створити умови для більш ефективної імплементації історико-культурних наративів в національний інформаційний простір. Це, в свою чергу, сприяє більш ефективному налагодженню комунікації у суспільстві.

Бібліотеки України як найбільші сховища національної культурної спадщини та провідні наукові й науково-інформаційні центри відіграють важливу роль у створенні/формуванні інтелектуального контенту для задоволення інформаційних потреб суспільства. Мемуари/спогади як унікальний контент стають ґрунтовним складником гуманітарних цифрових проєктів бібліотек.

У науковому дискурсі проблема використання інструментарію DH в діяльності бібліотек розглядається вітчизняними дослідниками

(Л. А. Дубровіна, К. В. Лобузїна, О. С. Онищенко, В. М. Горовий, Л. Д. Березівська та ін.). У дискурсі біографічних досліджень цією проблематикою займаються В. І. Попик, О. М. Яценко. Інформаційно-комунікативне значення мемуарів представлено у дослідженнях Н. І. Любовець. Однак потребує дослідження досвід репрезентації мемуарів за допомогою інформаційних ресурсів бібліотек України.

Спогади/мемуари як культурно-історичний феномен та важливий складник культурної спадщини України виконують у суспільстві важливу функцію щодо передачі історичної пам'яті, відіграють важливу роль у налагодженні суспільного діалогу між минулим, сучасним і майбутнім. Не менш важливим є потенціал мемуарів впливати на формування особистості, ідентичності через засвоєння досвіду Іншого. Адже будь-яке читання мемуарів свідчить про включення автора/читача у діалог, не дивлячись який часопростір їх розділяє.

У той же час мемуари як найбільш популярний виклад національної історії завжди користувалися великим попитом серед української читацької аудиторії, але довгий час були недоступні через ідеологічні перепони. Лише наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст. українське суспільство отримало можливість доступу до великої кількості раніше малодоступних та маловідомих мемуарних текстів.

На сьогодні можна говорити про досвід окремих бібліотек зі створення інформаційних електронних ресурсів, які включають мемуарний наратив та користуються увагою користувачів. Про інтерес бібліотек до мемуарного наративу свідчить, зокрема, створення та функціонування інтегрованого національного електронного інформаційного ресурсу під назвою Електронна бібліотека “Україніка” – UKRAINICA (лінк – <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB>), який започатковано Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського. Ґрунтовним складником ресурсу став розділ «Біографістика», який вміщує підрозділ «Мемуари», що на сьогодні нараховує 384 позиції (лінк – <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRIB&S21FMT=preitem&S21ALL=%28%3C%2E%3EHRI%3D%D0%9C%D0%B5%D0%BC%D1%83%D0%B0%D1%80%D0%B8%3C%2E%3E%29&Z21ID=&S21SRW=dz&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20>). Інформаційний ресурс містить видання з 1849 р. до 2022 р., які побачили світ як в Україні, так і за кордоном. Розроблено зручну систему використання електронної бібліотеки користувачами. Зокрема, передбачена можливість по-

шуку матеріалу за назвою мемуарів, датою видання та перегляду документів. Заслужують на увагу і формати представлення спогадових наративів, адже поряд із класичними книжковими виданнями вміщено і мультимедійні матеріали та посилання на інтернет-ресурси, що робить їх більш інформативними та цікавими для потенційного читача.

На сьогодні, на превеликий жаль, не існує окремого цифрового проєкту, присвяченого українським мемуарам. Однак досвід створення електронних бібліотек/цифрових ресурсів на сайтах окремих бібліотек є запорукою того, що з часом вдасться створити єдиний інтегрований ресурс українських мемуарів, який буде акумулювати всі ресурси, створені бібліотеками України всіх рівнів.

MEMOIRS AS AN IMPORTANT COLLECTOR OF INFORMATION RESOURCES IN THE NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE NAMED AFTER V. I. VERNADSKY

N. LIUBOVETS,

Candidate of Historical Sciences,
Department of Theory and Methods of Biobibliography,
Institute of Biographical Research,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine
lyubovets@gmail.com